

ŽÁKŮ BY UBÝT NEMĚLO

Sedmdesátku tachovská škola asi oslaví. Co ale bude dál?

Česká historie tachovské Základní školy Petra Jilemnického sahá do těsně poválečných let, jak je možné dočíst se v kronice ve starých deskách psané pečlivým kantorským rukopisem. Ovšem doba, kdy tu byla pomocná škola německá, v ní ještě zaznamenána není.

Příští rok bude proto tato škola pro žáky s mentálním postižením slavít „jen“ sedmdesát let. Dalo by se říci, že v tom má praxi, kulaté výročí slaví každých pět deset let, stojí za to připomínat si dobrou historii. Jak ale klesá počet žáků, je tu pochopitelně i méně učitelů a každý má práce nad hlavu. „Před devíti lety jsme zorganizovali velkou akademii, před čtyřmi pak v průběhu celého školního roku řadu drobnějších akcí, na které jsme zvali rodiče, přátele školy i širokou veřejnost,“ vzpomíná ředitelka školy Lenka Hovězáková. Teď rozmýšlejí, na co budou mít síly při oslavě dalšího výročí.

Úbytek žáků není způsoben tím, že by děti ze školy odcházely do škol běžných. Problém je v tom, že do školy v podstatě nenastupují, nemají totiž nezbytné doporučení ze školského poradenského zařízení. Až když selžou v běžné škole, po několika letech se začne o speciálním vzdělávání uvažovat. Leckdy už je pro dítě pozdě nebo jeho záchrana představuje pro speciální pedagogy ve školách dnes zřizovaných podle § 16 odstavce 9 náročný úkol. „Nedávno jsme jednu žačku s diagnostikovaným lehkým mentálním postižením ze základní školy přijímali. Z našeho pohledu šikovná děvče, trochu úzkostné. V běžné škole nestíhala, nechápala látku, zadání, nevěděla, co se po ní chce, nerozuměla si s ostatními dětmi, psychicky tlak nezvládla. U nás je pár měsíců, trochu se zklidnila, orientuje se, učitelky se postarají o to, aby zažívala úspěch. Takových dětí v běžných školách bude určitě řada, ne všechny se ale bohužel do odborného systému speciálního školství dostanou,“ popisuje situaci ředitelka.

Kapacita na třetině

Do základní školy Petra Jilemnického v současnosti chodí zhruba 50 žáků, z toho třicet s lehkým mentálním postižením, zbytek se učí podle RVP pro základní školu speciální. V posledních letech počet žáků klesá (viz tabulka). „Při rediagnostikách někteří žáci hlavně s lehkým mentálním postižením závažně zchytřeli,“ hodnotí situaci L. Hovězáková. Ve zdejší mateřské škole (která nese upřesnění – pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami) je jedenáct dětí v široké škále postižení. „Do první třídy nám nastupuje

minimum dětí z naší mateřinky, jen takové, které mají jednoznačně diagnostikované mentální postižení a jejichž rodiče se pro to rozhodnou,“ zdůrazňuje ředitelka.

Ve škole se učí málotřídním způsobem. První stupeň pro děti s lehkým mentálním postižením je spojen do jedné třídy. S žáky pracuje učitelka s asistentkou pedagoga a sama ředitelka potvrzuje, že je to velmi náročná práce. I když na druhém stupni jsou takové třídy dvě, neznamená to, že by to bylo jednodušší. Konečně to ví každý učitel, který školou s dětmi s mentálním postižením prošel. Třídy základní školy speciální pro žáky se středně těžkým, těžkým a souběžným postižením více vadami se mohou podle legislativy naplňovat do šesti dětí.

Ještě před sedmnácti lety byla škola naplněná po strop své kapacity, tedy na 145 žáků. Dneska je na třetině a upřímně řečeno – to už nutí přemýšlet o její ekonomické udržitelnosti. „Je to ale těžké, když poradenská zařízení dětem doporučení pro zařazení do škol našeho typu nechtějí psát. Je to prostě trend,“ krčí trochu bezmocně rameny L. Hovězáková. Zřizovatel se ale snaží školu udržet. „Řekli nám, že nás rušit nechtějí, vědí, že jsou děti, které naši pomoc potřebují,“ chválí kraj v nelehké situaci ředitelka školy. Říká, že

se zvažuje i varianta sestěhování základní a mateřské školy do jednoho objektu. Tím by se něco ušetřilo. Uvidí se, co bude nezbytné.

Petice z rozhořčení

Do toho ještě přišlo opatření ministerstva školství, které neposkytne krajům finanční prostředky na podpůrná opatření pro speciální školy. Nebýt kraje, měla by škola velké problémy, jak zaplatit asistenty pedagoga. I tak jim schází peníze na některé nákladnější nárokové pomůcky, které žáci potřebují. Rodiče dětí zdejší školy byli situací rozhořčení a sepsali petici proti postupu ministerstva školství. Získali na osm tisíc podpisů. MŠMT mezitím změnilo vyhlášku i podmínky pro poskytování finančních prostředků na podpůrná opatření speciálním školám.

Uvidíme, jestli bude mít ministr školství Robert Plaga čas na naplnění svého záměru získat pro tyto školy nějaké finance aspoň do příštího rozpočtu. „Vždycky tu bude skupina dětí, pro které je nutné vytvořit odlišné podmínky pro vzdělávání – menší třídu, odborně vzdělané učitele, odlišné postupy a metody výuky. Otázka je, kolika dětem dovolí poradenství vstoupit do tohoto systému už od začátku vzdělávací cesty,“ poznamenává L. Hovězáková.

Je totiž vlastně úplně jedno, jestli mají pravdu kraje, když se zlobí, že nedostaly od ministerstva školství dostatek finančních prostředků, nebo naopak ministerstvo školství, které tvrdí, že speciální školy dostávaly na jeden problém peníze dvakrát. Podstatné je, jestli je péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami dostatečně zafinancována nejen ve

